

Thema 2 – Rechten

Hoofdstuk 1 – Rechten in Nederland

Wat ga je leren?

- Je leert dat je verschillende rechten hebt.
- Je leert dat je ook plichten hebt.
- Je leert wat er in de Nederlandse Grondwet staat.

Rechten en plichten

Rechten geven aan wat je mag doen en wat je mag hebben. In elke situatie heb je bepaalde rechten. Op school heb je het recht om lessen te volgen en op je werk heb je het recht op loon. Ook als burger van Nederland heb je rechten. Je hebt bijvoorbeeld recht op gezondheidszorg, op inspraak in het bestuur van het land en op voldoende geld om van te leven. De overheid moet rekening houden met de rechten van alle burgers. Een bepaalde groep burgers mag niet meer rechten hebben dan een andere groep.

Je bent in veel gevallen zelf verantwoordelijk voor de naleving van je rechten. Je hebt bijvoorbeeld het recht om te stemmen als je achttien bent, maar het is je eigen verantwoordelijkheid om op de verkiezingsdag naar de stembus te gaan.

'Historisch lage opkomst bij verkiezingen'

Naar verwachting brengt minder dan de helft van de stemgerechtigden zijn stem uit bij de gemeenteraadsverkiezingen. Dat heeft onderzoeksbureau BMC voorspeld.

Tekst naar: Binnenland.nieuws.nl.

Naast rechten heb je ook plichten. **Plichten** geven aan wat voor verplichtingen jij hebt: wat je moet doen of moet nakomen. Dat kunnen verplichtingen zijn tegenover de overheid, maar ook verplichtingen tegenover andere mensen. Je hebt bijvoorbeeld de plicht om je aan de verkeersregels te houden. Ook heb je de plicht om belasting te betalen over het geld dat je verdient en heb je de plicht om voor je kinderen te zorgen tot ze volwassen zijn. Plichten moet je nakomen.

Leerplichtambtenaren controleren op luxeverzuim

Leerplichtambtenaren van de gemeente Kampen controleren extra op luxeverzuim. Bij luxeverzuim is een leerling direct voor of na een schoolvakantie niet aanwezig op school, omdat ouders besluiten eerder of langer op vakantie te gaan. Luxeverzuim is een overtreding van de Leerplichtwet.

Tekst naar: Kampen.nl.

De Nederlandse Grondwet

De rechten die alle mensen in Nederland hebben, staan in de Nederlandse Grondwet. **De Nederlandse Grondwet** is de belangrijkste wet van Nederland. Wetten en regels mogen niet in strijd zijn met de Grondwet. Ook mag de overheid geen beslissing nemen die in strijd is met de Grondwet.

Rookverbod horeca in strijd met Grondwet

De rechtbank heeft bepaald dat het rookverbod in de horeca in strijd is met het recht op gelijke behandeling. Dit recht staat in de Grondwet. Grote horecabedrijven zijn beter in staat om rookruimtes te maken dan kleine kroegen.

Tekst naar: Omroepbrabant.nl.

In de Nederlandse Grondwet staan de rechten beschreven die alle burgers in Nederland hebben. Het zijn rechten die ervoor zorgen dat iedereen zijn eigen leven kan inrichten. In de Grondwet staat onder meer dat alle mensen recht hebben op gelijke behandeling. Ook het recht op de vrijheid van meningsuiting staat in de Grondwet.

De overheid mag de rechten van burgers niet afnemen. Alleen in bijzondere gevallen mogen rechten worden ingeperkt, bijvoorbeeld als iemand een bedreiging vormt voor anderen. In dat geval mag de overheid ingrijpen, maar dat moet dan wel volgens strenge regels gebeuren.

Venlo verbiedt demonstratie NVU

De burgemeester van Venlo heeft een demonstratie van de extreemrechtse Nationale Volksunie (NVU) verboden. De demonstratie mag niet doorgaan, omdat er wordt gevreesd voor rellen. De gemeente kan de veiligheid van de burgers niet garanderen. Eerder liep een demonstratie van de NVU uit op rellen. Er werden toen vijftig mensen gearresteerd.

Tekst naar: Nieuws.nl.msn.com.

In de Nederlandse Grondwet staat ook wie de macht heeft in Nederland en hoe die macht mag worden gebruikt. De Grondwet regelt bijvoorbeeld hoe wetten moeten worden gemaakt, wat de taak is van rechters en wat de rol is van de koningin. Bovendien staat in de Grondwet op welke manier Nederlandse burgers inspraak kunnen hebben in het bestuur van het land.

Begrippen	Betekenis
De Nederlandse Grondwet	De belangrijkste wet van Nederland.
Plicht	Iets wat aangeeft welke verplichtingen je hebt.
Recht	Iets wat aangeeft wat je mag doen of mag hebben.

Hoofdstuk 2 – Mensenrechten

Wat ga je leren?

- Je leert wat mensenrechten zijn.
- Je leert wat er in de UVRM staat.
- Je leert wat er in de EVRM staat.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

De rechten die in de Nederlandse Grondwet staan, gelden alleen binnen de grenzen van Nederland. Er zijn ook rechten die voor iedereen in de wereld gelden. Deze rechten noem je **mensenrechten**. De mensenrechten staan beschreven in de **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM)**.

Het ontstaan van de UVRM

Het idee voor de UVRM ontstond na de Tweede Wereldoorlog. Tijdens deze oorlog werden miljoenen mensen vermoord door de nazi's. Velen van hen werden vermoord vanwege hun achtergrond: omdat zij Joods, zigeuner of homoseksueel waren. Ze konden geen aanspraak maken op hun rechten, omdat ze volgens de nazi's geen rechten hadden.

Na de Tweede Wereldoorlog kwamen de leiders van verschillende landen bijeen om te bespreken hoe zulke gruweldaden in de toekomst konden worden voorkomen. Er werden afspraken gemaakt over het beschermen van burgers tegen bruto geweld. Uit deze afspraken kwam de Verenigde Naties (VN) voort, een internationale organisatie van landen die samenwerken op het gebied van veiligheid, rechtspraak, mensenrechten en economie. Bij de oprichting in 1945 werden 51 landen lid van de Verenigde Naties, waaronder Nederland. Dit aantal is daarna toegenomen tot 193 landen in 2011.

In 1948 stelde de Verenigde Naties een document op om gruwelijkheden, zoals die tijdens de Tweede Wereldoorlog hadden plaatsgevonden, te voorkomen. Dit document werd de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) genoemd.

In de UVRM staat onder meer dat alle mensen vrij zijn en gelijk behandeld moeten worden. Ook mag volgens de UVRM niemand vermoord worden, gemarteld worden of zonder proces worden opgesloten. Veel landen die lid zijn van de VN, waaronder Nederland, hebben de UVRM ondertekend. Ze hebben daarmee verklaard dat ze de rechten die in de verklaring staan zullen waarborgen.